

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorum Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Turbatus est a furore oculus meus, inueteraui inter omnes inimicos meos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Hyperbole ad
litera, no est
hyperbole ad
spiritum.

Verum hyperbolen sic accipiemus, ut ad opus lachrymarum tantum
ris aptetur. Caeterum cum uerba spiritus, spiritu sint ponderanda, nullatenus
hyperbole, si affectum hanc patientis consideres, qui non quantum potest
quantum uelit & optet, ostendit. Sicut de Maria Magdalena dicitur: *pa-*
eam fuisse non scdm uires suas locutam, quando ad hortulanum, dixisti
stulisti eum, dicito mihi, & ego eum tollam. Omnia enim possibilia crederentur
speranti, amanti praesumuntur. Itaq; cum sit deus spirituum ponderator, non
autem operum, scrutetur non facies operum, sed renes & corda hominum
ne pyperbole, immo uero corde hic dicit, se lectum suum loturum suspensum
lachrymis: quod & si non potest, quia tamen tam ardens est uotum, ut uel
iam coram deo factum reputatur. Proinde recte fecerimus, si in operatio no-
do legamus: O utinam tantum mihi esset lachrymarum, quo per singulas no-
ctes lectum meum natate facerem. Sicut Hieremiae, ix. Quis dabit capiti meo
aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interio-
ctos filiae populi mei?

Gravitas pe-
narum purga-
torij.

Testis est ergo & hic uersus q̄ horrendus sit ille Agon mortis & inferni, q̄
optat impossibilia facere, quo liberetur ab eo. Et hinc non difficile credo illo-
rum relationibus, qui scribunt animas seu uiuentes, seu iam defunctas, aliquo-
ties se fuisse confessas, malle in hac uita usque ad diem iudicij ferre maximam
penarum huius uitae, q̄ breui tempore in purgatorio pati: uehementer enim
consonant cum huius uersus sententia. Sed & Ezech. lla, xxxviii, confitetur
se totam uitam malle agere in amaritudine, q̄ has portas inferi sustinere: *Re-*
cogitabo, inquit, tibi, seu (ut melius hebraice dicit,) Promouebo ad te omnes
annos meos in amaritudine animae meae. Totam uitam optat amarissimam,
modo liceat hunc furorem & iram euadere.

Pugna anime
peccata plang-
gentis.

Ecid firmat quoq; Tautologia, qua supra diximus esse firmitatis indicium,
qua serium suum maximum signat affectus iste. Vide ergo quot indicijs pro-
dat hanc miserrimae pugnae crucem, q̄ eligat omne malum mundi sustinere,
qui tot sibi lachrymis plorandum decernit. Quid huic in mundo reliquum est
in quo possit delectari? Nonne hic perfectissime est mortificatus carne, qui
adeo uiuere spiritu proponit & elegit, ut non in mensa, non in labore, non in
die, non in opere in quo alij forte plorarent, sed in lecto & strato, & in nocte,
ubi caeteri omnes requiescere solent, & fatigati recreari, statuit sibi tantum ne-
gotij, & eius inauditi, ut pleret lachrymis usq; dum nateret in eis? Possunt for-
tassis hi, qui aliquando in periculo subito mortis fuerunt, huius uersus uim ali-
quantam sentire. Verum in legitimo agone mortis & inferni, hoc uotum &
studium facile exigitur ab homine, facile & ipse proponit & facit, si potest, pa-
ratus multo maiora promittere & facere.

Laborauit (inquit:) aptissimum uerbum ad negotium praesens, quo signifi-
cat anxium & in magna difficultate sese fuisse. Ita enim & Isaia. liij, accipitur
pro eo q̄ laborauit anima eius, id est, uehementer anxia fuit, sicut ait: Tristis
est anima mea usq; ad mortem. Hic, in q̄, labor cogit, ut tam ardua & grandia
sit promptus tum facere, tum pati. Beati ergo qui lugent, quoniam ipsi conso-
labuntur, qui seiplos affligunt, plorant, & humiliant, ne hanc afflictionem ter-
re cogantur. Caetera relinquimus usui & experientiae.

Turbatus est a furore oculus meus, inueteraui inter omnes
inimicos meos.

Reuchlin

Rodit hinc sic, uermi nauit ex iracundia species mea, uolens translatiue uer-
 mitate esse quod corrodit, sicut uestis a tinea corroditur, uastat, & perditur,
 Est autem idem sensus cum nostro, uult enim propheta dicere: Huius agonis
 cum esse uim, ut immutet totum hominis aspectum, nec mirum, cum cōlūmat
 & colla & sanguinem, ideo pallidum ac deformē fieri se dicit hac tribulatione,
 Nam & quilibet tristitia tandem deformat habitum & uultū hominis, uerū
 quod alix efficit paulatim, hec ista accelerat breui, nimio tristitia impetu. Le-
 gimus multos magna tristitia repente canos esse factos, quātomagis hac ago-
 nis tabescere & ueterascent homines. Simile psal, xxxvij. Amoue a me pla-
 gas tuas, a fortitudine manus tuæ, ego defeci. In increpationibus propter ini-
 quitatem contempsisti hominē, & tabescere fecisti sicut araneā animā eius. Heb.
 Quasi tinea contempsisti desiderabilia eius, id est, faciem, seu speciem eius, quod
 hic dicit, uermi nauit, siue tinea uermi nauit species mea. Facies em̄, est id secundū quod
 homo desiderabilis est, deniq; eadem uerba psal, xxx. ponunt: Conturbatus
 est in ira oculus meus, quæ hoc uersu.

Igitur oculus pro aspectu & specie accipit, siquidem & hebræis eadē dictio,
 & oculum & specie significat, ut sit sensus: Turbatus est oculus meus, id est,
 toto habitu repente immutor, deformisq; reddor: Hoc facit ira, nō mea, sed ab
 soluta, id est, ipsa tribulatio mortis & inferni. Sic & Apostolus sapius appellat
 absolute iram, mortem, & infernum, ut Ro. viij. Quanto magis reconciliati,
 salui erimus ab ira per ipsum.

Idem est quod sequitur: Inueterati inter omnes inimicos meos. Melius heb.
 in omnibus tribulantibus me, quod est dicere: Vndiq; mihi angustia, omnia
 me tribulant, omnis creatura mihi aduersat, non est quo fugiam, ideo sic anxi-
 anus in ueterasco ante diem, mutato uniuerso aspectu meo.

Indicat & hic uersus aliā uim huius miserix, quæ est q̄ pauefactus ac cōterri-
 tus a furore dei, simul nullus creature habet solatiū, sed quicquid aspexerit ad-
 uersatur sibi. Creatura enim cum creatore suo agit: Præsertim quādo ipsa con-
 scientia p̄pria ab eo dissentit. Ideo undiq; ira, oia tribulant, ubiq; inimici. Hoc
 indicat quod non simpliciter dicit, inter inimicos meos, sed inter omnes ini-
 micos, id est, inter eos qui sunt oēs inimici, qui sum in eo loco; in quo nullus
 meū sentit. Sic Job, ix. Nemo audebit pro me testimoniū dicere.

Ego autem his tribulationibus uexatum Dauid eo deuenisse credo, q̄ circa
 finem uitæ multum debilitatus fuit, & ita infrigidatus, ut multis opertus uesti-
 bus non calefieret. Sicut scribitur, in Regum, j. Nam, ut dixi, iste furor omnia
 consumit & tabescere facit. Ita habemus horribilem hanc tentationem suis si-
 gnis, affectibus, consilijs descriptam. Nunc sequitur cōsolatio & reductus ille
 a morte & inferno.

David unde
 i fine uite de
 bilitatus di-
 catur.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem, quoniam exau-
 diuit dominus uocem fletus mei.

Rogo cur p̄ter ceteros solos operatores iniquitatis tam indignanter repel-
 lit dicitur enim psal, v. Poete autem, significare religionem inobedientia, iu-
 stitiam propriam, idolatriam spirituales operantes, Deinde a se discedere iu-
 bet, cum de eis nihil hucusq; questus sit, sed tantum de furore domini. Quid
 impijs operarijs cum furore domini præsertim cum tales, & securissimi &
 omnia contraria de deo præsumentes, q̄ hoc psalmo questus est, nihil ei po-
 tuerunt